

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

Ökoturisztikai látogatóközpont fogalma

A látogatóközpont olyan komplex ökoturisztikai létesítmény, amely különböző funkciókat tölt be, s ennek megfelelően több részből épül fel.

Alapszolgáltatások: információs pult, kiállító terem állandó és időszakos természetismereti kiállításokkal, előadóterem, foglalkoztató-szoba, „zöld” bolt. Ha ezeknek az alapszolgáltatásoknak bármelyike hiányzik, a látogatóközpont elnevezés nem indokolt.

Kiegészítő szolgáltatások: esetenként természetvédelmi tematikájú könyvtár, vendéglátó helyiség és szállás.

A látogatóközpont egy információs hálózat központi eleme, ahol valamely nagyobb területről (pl. nemzeti park, tájvédelmi körzet), mint egészről, és annak kisebb egységeiről, egyedi látnivalóiról, továbbá a gyakorlati természetvédelmi tevékenységről (pl. fajmegőrzési programok) is tájékoztatást kap az odalátogató. A kiállításon a látogatók megismerhetik az érintett terület növény- és állatvilágát, földtudományi örökségét, kultúrtörténeti értékeit stb. Nemzeti parkokban és egyéb védett természeti területeken a látogatóközpontok fogadókapu szerepet töltenek be, ahol a látogatók megismerkedhetnek a terület egészével, és további területek meglátogatásához kaphatnak motivációt, a bejárásra vonatkozó információt (pl. további bemutatóhelyek, túralehetőségek), illetve ehhez kapcsolódóan vehetnek igénybe további szolgáltatást (pl. szakvezetés). Ezeket a feladataikat minden esetben állandó szakszeméllyel látják el. A fentiek alapján a látogatóközpont a legkomplexebb szolgáltatást nyújtja az ökoturisztikai létesítmények között. Hazánkban a látogatók számára a belépés – kizárólag pénzügyi okok miatt – csak ritkán ingyenes, általában belépőjeggyel látogathatók.

Jelmagyarázat:

LP = lehetséges maximális pontszám, amely az adott kritériumra kapható;

EP = elért pontszám;

% = az elért pontszám a lehetséges maximális pontszám %-ában;

U = magyarázat a kitöltési útmutatóban.

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

Ssz.	Kritérium	LP	EP	Megjegyzés
I. A fogadás alapfeltételét biztosító infrastruktúra és funkciók				
1.	Az ökoturizmus alapfeltételeinek való megfelelés			
1.1	A turisztikai vonzerő természeti és/vagy kulturális örökség alapul	0-1		
1.2	A látogatás a természeti-kulturális örökség semmilyen elemét nem károsítja, veszélyezteti	0-1		
1.3	Környezetbarát módon megközelíthető (U)	0-1		
1.4	A helyi közösség támogatása megvalósul (U)	0-1		
1.5	Az ökoturisztikai létesítményhez kapcsolódik bemutatás	0-1		
1.6	Építészeti jellegében környezetbarát eszméket közvetít (U)	0-1		
1.	Összesen	0-6		
2.	A látogatóközpont alapfunkcióinak megléte			
2.1	Információs pult és szolgáltatás	0-1		
2.2	Kiállító terem állandó és időszakos természetismereti kiállításokkal	0-1		
2.3	Előadóterem és/vagy foglalkoztató-szoba	0-1		
2.4	„Zöld” bolt (U)	0-1		
2.	Összesen	0-4		
3.	A látogatóközpont alapinfrastruktúrájának megléte			
3.1	Vizesblokkok megfelelő mennyiségben, felszereltséggel (U)	0-1		
3.2	Hulladékgyűjtő-edények megfelelő mennyiségben (U)	0-1		
3.3	A látogatók számára beltéri pihenőhelyek biztosítottak (U)	0-1		
3.4	Kapcsolat a látogatókkal (U)	0-1		
3.5	Parkoló (U)	0-1		
3.6	Külső pihenőhely (U)	0-1		
3.	Összesen	0-6		

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

Ssz.	Kritérium	LP	EP	Megjegyzés
4.	A látogatóközpont kiegészítő infrastruktúrájának, funkcióinak megléte			
4.1	Vendéglátóhely	0-1		
4.2	Szállás	0-1		
4.3	Természetvédelmi tematikájú könyvtár	0-1		
4.4	Információnyújtás a térség programjairól (U)	0-1		
4.	Összesen	0-4		
5.	A látogatóközpont infrastruktúrájának és funkcióinak jellemzői			
5.1	A megközelítést szolgáló információs hálózat (U)	0-3		
5.2	Nyitva tartás (U)	0-3		
5.3	Humán erőforrás (U)	0-3		
5.4	A belső terek megjelenése, dekorációja esztétikus, az ökoturisztikai létesítmény stílusához illeszkedik	0-1		
5.5	A belső terek megvilágítása megfelelő	0-1		
5.6	A belső terek és bútorzat állapota megfelelő	0-1		
5.7	A belső terek és a bútorzat biztonságosak	0-1		
5.8	Higiénés eszközök, vizesblokkok állapota megfelelő	0-1		
5.9	A kapcsolódó kültéri elemek állaga megfelelő	0-1		
5.10	Akadálymentesség (U)	0-3		
5.	Összesen	0-18		
6.	Tisztaság, rendezettség, higiénia			
6.1	Az épület belső tereinek tisztasága	0-1		
6.2	Vizesblokkok, illemhelyek tisztasága	0-1		
6.3	Parkoló tisztasága	0-1		
6.4	A kapcsolódó zöldfelületek tisztasága	0-1		
6.5	A kapcsolódó zöldfelületek gondozottsága	0-1		
6.6	A hulladékgyűjtő-edények rendszeres ürítése	0-1		
6.	Összesen	0-6		

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

Ssz.	Kritérium	LP	EP	Megjegyzés
7.	Környezetbarát, helyi jelleg			
7.1	A környezetbarát megközelítés sokfélesége (U)	0-3		
7.2	Környezetbarát jelleg az operatív működésben (U)	0-3		
7.3	Alternatív energiaforrás használata (U)	0-3		
7.4	A szolgáltatások helyi jellege (U)	0-3		
7.5	A helyiek bevonása a szakvezetésbe (U)	0-1		
7.	Összesen	0-13		
II. A bemutatás élményszerűsége				
8.	A látogatóközpont funkcióinak jellemzői			
8.1	Időszaki kiállítások (U)	0-2		
8.2	Állandó tematikus kiállítás (U)	0-2		
8.3	A programkínálat sokszínűsége (U)	0-3		
8.4	A „zöld bolt” áruválasztéka sokszínűsége (U)	0-3		
8.5	Az előadóterem felszereltsége (U)	0-2		
8.	Összesen	0-12		
9.	A bemutatás jellemzői			
9.1	A természeti és/vagy kulturális örökség jelentősége (U)	1-3		
9.2	A bemutatás célcsoportjainak száma (U)	0-1		
9.3	A bemutatás sokszínűsége (U)	1-3		
9.4	A bemutatás tematikája (U)	1-3		
9.5	A kiállítás interaktív jellege (U)	0-3		
9.6	A kiállítási anyagok szövegezése (U)	0-3		
9.7	A tájékoztató anyagok szövegezése (U)	0-3		
9.8	A kiállítási anyagok illusztrálása (U)	0-3		
9.9	A tájékoztató anyagok illusztrálása (U)	0-3		
9.	Összesen	3-25		
III. Családbarát jelleg				
10.	Családbarát infrastruktúra és szolgáltatások			
10.1	Infrastruktúra	0-3		
10.2	Kínálat	0-3		
10.3	Rendezvények	0-3		
10.	Összesen	0-9		

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

<i>Ssz.</i>	<i>Kritérium</i>	<i>LP</i>	<i>EP</i>	<i>%¹</i>	<i>Megjegyzés</i>
	Mindösszesen	103			
	1.	6			
	2.	4			
	3.	6			
	4.	4			
	5.	18			
	6.	6			
	7.	13			
	8.	12			
	9.	25			
	10.	9			

¹ Eredményesen szerepel az a pályázat, amely minden kategóriában megkapja a lehetséges maximális pontszám 50%-át.

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

Kitöltési útmutató

1. Az ökoturizmus alapfeltételeinek való megfelelés

1.3 Környezetbarát módon megközelíthető

Környezetbarát módon megközelíthető, ha a kerékpáros megközelítés jelzetlen, kisforgalmú közúton, utcán, vagy kiépített kerékpárúton lehetséges, vagy a közösségi közlekedés lehetősége még elfogadható.

Környezetbarát megközelítés: Olyan közlekedési eszközzel való közlekedés, amely nem jár jelentős károsanyag vagy CO₂ kibocsátással (kerékpár, ló stb.), illetve a közösségi közlekedés helyben igénybe vehető eszközei, amelyeknek a fajlagos kibocsátása kisebb, mint az egyéni motorizált eszközöké.

Közösségi közlekedés: Minden olyan közlekedési rendszer, amelyben az utasok nem saját járművekkel közlekednek. A közlekedési eszközt tekintve ide tartozik a helyi (városi és elővárosi) forgalomban a városi autóbusz, a villamos, a vasút (helyiérdekű vasút), a helyközi forgalomban az autóbusz, a vasúti közlekedés és a vízi közlekedés (Wikipédia alapján).

A közösségi közlekedés lehetősége még elfogadható: 400 méteren belül van megállóhely és a busz/vonat/hajó-párok száma ≤ 3 ;

1.4 A helyi közösség támogatása megvalósul

A helyi közösség támogatása megvalósul (ld. még 7.4 és 7.5), amennyiben a „zöld boltban” helyi termékek kaphatók vagy helyi munkaerőt foglalkoztatnak vagy nem nemzetiparki-igazgatósági működés esetén a bevételek egy részét a helyi természetvédelemre fordítják

2. A látogatóközpont alapfunkcióinak megléte

2.4 „Zöld” bolt: kereskedelmi árusítóhely, ahol a látogatók hozzájuthatnak a környék természeti és/vagy kulturális örökségét bemutató kiadványokhoz, térképekhez, a helyre utaló ajándéktárgyakhoz stb.

3. A látogatóközpont alapinfrastruktúrájának megléte

3.1 Vizesblokkok megfelelő mennyiségben, felszereltséggel

A vizesblokkok száma a látogatóközpontban egyidejűleg lehetségesen tartózkodók számához mérten (az OTÉK előírása szerint):

- 200 fős létszámig minden megkezdett 15 fő női létszámra legalább 1 női WC-fülke;
- 200–1000 fő között megkezdett 30 főnként legalább 1 női wc-fülke.

Minden megkezdett 3 db berendezési tárgy (WC-csésze, pissoir berendezés) után legalább egy kézmosó. Higiénés eszközök megtalálhatók, folyamatos töltés biztosított (szappan, WC-papír, esetleg kéztörlő).

3.2 Hulladékgyűjtő-edények megfelelő mennyiségben

A látogatóközpont minden helyiségében legalább egy hulladékgyűjtő-edény van elhelyezve. A kültéri hulladéktárolók a látogatóközpont körül csak olyan helyen vannak, amelyek könnyen megközelíthetőek és üríthetőek. Ahol nincs hulladékgyűjtő, ott jelezzék, hogy miért nincs (nehezen megoldható a szállítás), illetve etikai kódex jelleggel hívják fel a figyelmet arra, hogy a vigyék tovább a hulladékot és a megfelelő gyűjtőbe helyezték el.

3.3 A látogatók számára beltéri pihenőhelyek biztosítottak

A látogatóközponton belül, általában az előtérben vagy az információs pult környékén, esetenként a

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

kiállítási térben (pl. annak közepén) elhelyezett, a látogatók megpihenését, szemlélődését biztosító szék, pad, fotel, kanapé stb.

3.4 Kapcsolat a látogatókkal

Ötletláda, vendégkönyv stb. a látogatói igények, javaslatok megismeréséhez vagy a látogatói elégedettség rendszeres mérése.

3.5 Parkoló

Kijelölt parkolóhelyek megléte, legalább 1 busz és 10 személygépkocsi számára. A parkolóhelyeket úgy jelölték ki, hogy azok esős időben is használhatók legyenek.

3.6 Külső pihenőhely

A beltéri pihenőhely funkciójához hasonlóan a külső környezetben elhelyezett pad vagy egyéb kültéri ülőalkalmatosság.

4. A látogatóközpont kiegészítő infrastruktúrájának, funkcióinak megléte

4.4 Információnyújtás a térség programjairól: prospektusok, aktuális rendezvények ismerete, ajánlása

5. A látogatóközpont infrastruktúrájának és funkcióinak jellemzői

5.1 A megközelítést szolgáló információs hálózat

0 pont: a látogatóközpontot nem jelzi tábla a környéken

1 pont: a fő közlekedési útvonalról, egy irányból iránymutató tábla található

2 pont: a főbb útvonalról 2 irányból iránymutató tábla található

3 pont: több irányból is egyértelműen jelzett a látogatóközpont

5.2 Nyitva tartás

0 pont: csak előzetes bejelentkezéssel nyílik

1 pont: a nyitva tartás csak a nyári szezonra korlátozódik (június, július, augusztus)

2 pont: a nyitva tartás csak elő- és utószezonban van, keddtől vasárnapig, vagy csak hétfőn

3 pont: egész évben nyitva tart, legalább keddtől-vasárnapig, esetleg a napi nyitva tartási idők változnak főszezonon kívül

5.3 Humánerőforrás

0 pont: az alábbi jellemzők közül 0–2 jellemző

1 pont: az alábbi jellemzők legalább három állítás jellemző

2 pont: az alábbi jellemzők legalább öt állítás jellemző

3 pont: az alábbi jellemzők közül legalább hét állítás jellemző

A humánerőforrás jellemzői látogatóbarát létesítményekben:

- az alkalmazott megkülönböztethető a vendégtől;
- az alkalmazott munkakörének megfelelő ruházatot visel;
- az alkalmazott ruházata rendezett, tiszta;
- az alkalmazott a vendéggel folytatott kommunikáció során: udvarias, köszön;
- az alkalmazott a vendéggel folytatott kommunikáció során mosolyog;
- az alkalmazott a vendég elégedettségét figyelemmel kíséri, érdeklődik;
- az alkalmazottnak a fentiekén túl is jó kommunikációs képessége van;
- az alkalmazott segítőkész;
- az alkalmazott szakmai felkészültsége megfelelő, a bemutatásra kerülő területet és annak természeti és/vagy kulturális örökségét részletesen ismeri;
- az alkalmazottnak a környezeti nevelés területén van gyakorlata.

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

- 5.10 Akadálymentesség
- 0 pont:* a látogatóközpont nem akadálymentes
- 1 pont:* a látogatóközpont egy része mozgássérülteknek akadálymentes és akadálymentes WC található, vagy egyéb hátránnyal élők számára akadálymentes.
- 2 pont:* a látogatóközpont akadálymentes, WC található vagy egyéb hátránnyal élők számára akadálymentes
- 3 pont:* a látogatóközpont nem csak mozgássérültek, hanem vakok- és gyengénlátók, valamint siketnémák számára is akadálymentes.

7. Környezetbarát, helyi jelleg

- 7.1 A környezetbarát megközelítés sokfélesége
- 0 pont:* nincs környezetbarát megközelítési lehetőség
- 1 pont:* kerékpáros megközelítés jelzetlen, kisforgalmú közúton vagy utcán lehetséges és a közösségi közlekedés lehetőségei rosszak
- 2 pont:* kiépített vagy jelzett kerékpárút van *vagy* a közösségi közlekedés lehetőségei jók
- 3 pont:* kiépített vagy jelzett kerékpárút van *és* a közösségi közlekedés lehetőségei jók
- 7.2 Környezetbarát jelleg az operatív működésben
- 0 pont:* az alábbi felsorolásból kevesebb mint 3 pont
- 1 pont:* az alábbi felsorolásból legalább 3 pont
- 2 pont:* az alábbi felsorolásból legalább 5 pont
- 3 pont:* az alábbi felsorolásból legalább 5 pont, és a felsorolt tevékenységek egy részét a látogatóknak be is mutatja

Környezetbarát tevékenységek a látogatóközpontok operatív működésében:

- újrapapír használata;
- papírok másik (üres) oldalának felhasználása jegyzethez, egyébhez;
- dokumentumok nyomtatása economode üzemmóddal;
- irodacikkek beszerzése ökológiai szempontok alapján;
- szelektív hulladékgyűjtés lehetősége a létesítmény egész területére vonatkozóan;
- komposztálás;
- energiatakarékos izzók használata;
- energiatakarékos berendezések használata;
- érzékelős világításkapcsolók;
- a felhasznált mosó- és tisztítószeres természetes és/vagy környezetbarát jellege;
- automata csapok;
- esővíz gyűjtése locsolásra;
- esővíz gyűjtése és bevezetése az épület vizesblokkjaiba;
- energiahatékonyság - alacsony energiájú épület (gázfűtés esetén max. 7,0 m³ gáz/m²/év vagy max. kb. 70 kWh/m²/év), nem egész éves nyitva tartás esetén arányosan számolva.

Megjegyzés: a lista bővíthető

- 7.3 Alternatív energiaforrás használata
- Alternatív energiaforrás:* nap (napelem, napkollektor), szél, geotermikus energia, földhő (hőszivattyú), biomassza esetén csak hulladékfa
- 0 pont:* nem használnak alternatív energiaforrást
- 1 pont:* egyféle alternatív energiaforrást használnak

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

2 pont: legalább kétféle alternatív energiaforrást használnak, vagy egyféléét, de azt bemutatják, a látogatók számára nyilvánvaló, hogy a látogatóközpontban ezt használják

3 pont: legalább kétféle alternatív energiaforrást használnak, és ezeket mind be is mutatják.

Fontos! Az alternatív energiaforrások berendezései, használata engedélyhez kötött, nem minden esetben lehet minden alternatív energiaforrást alkalmazni.

7.4 A szolgáltatások helyi jellege

0 pont: nincs helyi jelleg

1 pont: helyi termékek* kaphatók és/vagy helyi munkaerő foglalkoztatása kapcsolódik a helyhez (kivéve szakvezetés) és/vagy a bevétel helyben marad (legalább egyik érvényesül)

2 pont: helyi termékek* kaphatók és/vagy helyi munkaerő foglalkoztatása kapcsolódik a helyhez (kivéve szakvezetés) és/vagy a bevétel helyben marad (legalább kettő érvényesül)

3 pont: helyi termékek* kaphatók és helyi munkaerő foglalkoztatása kapcsolódik a helyhez (kivéve szakvezetés) és a bevétel helyben marad

Helyi termék: Minden olyan termék, ami minimum 51 %-ban helyi hozzáadott értéket (munkaerő, alapanyag) tartalmaz (www.magosfa.hu)

7.5 A helyiek bevonása a szakvezetésbe

Van megállapodás helyi szakvezetőkkel. A látogatóközpontból induló szakvezetés nem csak előzetes bejelentkezéssel igényelhető, hanem a helyi lakosságból kiválasztott és képzett emberekkel megállapodás van arra az esetre, ha bejelentés nélküli csoport érkezik.

Fontos! Szakvezetést csak olyan végezhet, aki a működési területével érintett nemzetipark-igazgatóság, vagy az általa felügyelt szervezet által szervezett képzésen részt vett, és szakvezető minősítéssel rendelkezik.

8. A látogatóközpont funkcióinak jellemzői

8.1 Időszaki kiállítások

0 pont: nincs időszaki kiállítás (csak állandó)

1 pont: évente legalább 1 időszaki kiállítást rendeznek

2 pont: évente legalább 2 időszaki kiállítást rendeznek

8.2 Állandó tematikus kiállítások

0 pont: egy átfogó kiállítás van, amely nincs tematizálva

1 pont: legalább két tematikus kiállítás van (vagy az egy kiállítás legalább két tematikus részből áll)

2 pont: kettőnél több tematikus kiállítás van (vagy az egy nagy kiállítás térben és kivitelezésben is jól elhatárolható, tematikus részekből áll)

8.3 A programkínálat sokszínűsége

0 pont: évente legfeljebb egy rendezvény van

1 pont: évente több jeles naphoz kötődő rendezvény van, amelyek „központi” szervezésűek

2 pont: évente több jeles naphoz kötődő rendezvény van, saját rendezésben is

3 pont: a jeles napokhoz kötődő rendezvények mellett rendszeres egyéb rendezvények, ismeretterjesztő előadások stb. kerülnek megrendezésre

8.4 A „zöld bolt” áruválasztéka, sokszínűsége

0 pont: nincs „zöld bolt”, ahol a látogatók hozzájuthatnak a környék természeti és/vagy kulturális örökségét bemutató kiadványokhoz, térképekhez, a helyre utaló ajándéktárgyakhoz

1 pont: a „zöld boltban” a környék természeti és/vagy kulturális örökségét bemutató

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

kiadványok, túra- és kerékpáros térképek vagy a helyre utaló ajándéktárgyak kaphatók vagy környezetbarát szemléletet hirdető és elősegítő termékek, promóciós anyagok kaphatók

2 pont: a „zöld bolt”-ban a látogatók hozzájuthatnak a fentiekben felsorolt kategóriák közül legalább kettőhöz

3 pont: a „zöld bolt”-ban a látogatók hozzájuthatnak a környék természeti és/vagy kulturális örökségét bemutató kiadványokhoz, túra- és kerékpáros térképekhez, a helyre utaló ajándéktárgyakhoz és a környezetbarát promóciós kiadványokhoz

8.5 Az előadóterem felszereltsége

0 pont: az előadóterem nincs felszerelve semmilyen technikai eszközzel

1 pont: alapvető technikai eszközök – tábla vagy diavetítő vagy projektor található illetve nagy terem esetén van hangosítás.

2 pont: az előadóterem technikai eszközökkel fel van szerelve: diavetítő, projektor, DVD-CD lejátszó, hangtechnika.

9. A bemutatás jellemzői

9.1 A természeti és/vagy kulturális örökség jelentősége

1 pont: helyi jelentőségű természeti és/vagy kulturális érték(ek) előfordulása

2 pont: legalább egy regionális jelentőségű természeti és/vagy kulturális érték előfordulása

3 pont: legalább egy országos jelentőségű természeti és/vagy kulturális érték előfordulása

9.2 A bemutatás célcsoportjainak száma

A bemutatás több szegmens (általános iskolás csoportok, felnőtt alkalmi ökoturisták stb.) számára is megvalósul.

9.3 A bemutatás sokszínűsége

A bemutatás módjai:

- tájékoztató tábla;
- kiadvány (kirándulásvezető-füzet, túrakalauz stb.);
- természetismereti kiállítás;
- szakvezetés, tárlatvezetés;
- multimédiás eszközök.

1 pont: egyféle bemutatási mód

2 pont: kétféle bemutatási mód

3 pont: kettőnél többféle bemutatási mód

9.4 A bemutatás tematikája

1 pont: döntően a környék természeti és/vagy kulturális örökségének valamely kiragadott elemét bemutató kínálat

2 pont: a környék természeti és/vagy kulturális örökségét széleskörűen, több lényeges elemére kitérve bemutató kínálat

3 pont: a környék természeti és/vagy kulturális örökségét teljes körűen, minden lényeges elemére kitérve bemutató kínálat

9.5 A kiállítás interaktív jellege

A látogatók bevonására alkalmazott eszközök sokszínűsége, hogy a látogatók számára lehetőséget biztosítanak valamilyen tevékenység végzésére, amellyel további ismeretekre tesznek szert, ugyanakkor ezek mindenki számára teljesíthető aktivitások.

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

Interaktív elemek a látogatóközpontok kiállításain:

- valamit csak részben mutatnak meg, a teljes megmutatáshoz valamilyen tevékenységet kell végezni;
- „bebújni, leguggolni, lábujjhegyre állni, behajolni stb.” jellegű elemek;
- „Nyisd ki!” típusú dobozok, feliratok, képek;
- „Érints meg!” típusú, gombnyomásra induló elemek;
- megtapintható kiállítási tárgyak;
- kipróbálható eszközök;
- játékok (kirakó, kockák stb.);
- rejtvényes formák, pl. „Keresd meg a választ!” típusú elemek;
- érzelmekre ható elemek;
- rendhagyó szakvezetés játékokkal, rejtvényekkel.

0 pont: nincs interaktív elem;

1 pont: 1–3 elemében interaktív, egyféle interaktív módot alkalmazva;

2 pont: háromnál több, különböző típusú interaktív mód alkalmazása legalább két elemen;

3 pont: a bemutatás döntően interaktív elemekből áll, többféle interaktív módot használva

9.6 A kiállítási anyagok szövegezése

0 pont: jellemzően nehezen érthető és nem szakszerű szövegezés, dominálnak a szaktárgyi ismeretek

1 pont: jellemzően közérthető és szakszerű szövegezés, néhány szemléletformáló vagy élményszerű elemmel

2 pont: minden elemében közérthető és szakszerű szövegezés, több szemléletformáló vagy élményszerű elemmel

3 pont: minden elemében közérthető és szakszerű szövegezés, a bemutatást végigkísérő szemléletformáló és élményszerű elemekkel

9.7 A tájékoztató anyagok szövegezése

A tájékoztató anyagok közé tartoznak a vezetőfüzetek (kiállításvezető-füzet, látogatóközpont körüli tanösvény vezetőfüzete), illetve a látogatóközpontról szóló egyéb kiadványok. Az értékelés nem érinti a területtel átfogóan foglalkozó nyomtatott prospektusok, leporellók, regionális kiadványok körét.

0 pont: jellemzően nehezen érthető és nem szakszerű szövegezés, dominálnak a szaktárgyi ismeretek (0 pont jár akkor is, ha nincsenek tájékoztató anyagok)

1 pont: jellemzően közérthető és szakszerű szövegezés, néhány szemléletformáló vagy élményszerű elemmel

2 pont: minden elemében közérthető és szakszerű szövegezés, több szemléletformáló vagy élményszerű elemmel

3 pont: minden elemében közérthető és szakszerű szövegezés, a bemutatást végigkísérő szemléletformáló és élményszerű elemekkel

9.8 A kiállítási anyagok illusztrálása

0 pont: a kiállítás képei életlenek, fakultak, nem esztétikusak, a kiállítás tárgyai elhasználódottak, porosak, hiányosak

1 pont: a kiállítás képei részben élesek, rajzai esztétikusak, de csak kevés témakört érintenek (pl. csak botanika), a képeken kevés látványos elem van, vagy nem életszerűek, a kiállítási tárgyak előregedettnek, kopottnak néznek ki (természetesen a régi használati tárgyak esetében ez nem szempont)

2 pont: a kiállítás képei szépek, esztétikusak, sokfélék, de statikusak, nem életszerűek

3 pont: a kiállítás képei technikailag jók, valamint életszerű szituációban rajzolt vagy fotózott élőlények, és látványos, szemléletes élettelen természeti elemek találhatóak rajta, és a kiállított tárgyak állapota jó

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

9.9 A tájékoztató anyagok szövegezése

A tájékoztató anyagok közé tartoznak a vezetőfüzetek (kiállításvezető-füzet, látogatóközpont körüli tanösvény vezetőfüzete), illetve a látogatóközpontokról szóló egyéb kiadványok. Az értékelés nem érinti a területtel átfogóan foglalkozó nyomtatott prospektusok, leporellók, regionális kiadványok körét.

0 pont: az illusztráció jellemzően nem esztétikus, a szöveggel nincs összhangban, a téma megértését nem segíti (0 pont jár akkor is, ha nincsenek tájékoztató anyagok)

1 pont: jellemzően esztétikus, a szöveggel nincs összhangban, vagy a téma megértését nem segíti

2 pont: jellemzően esztétikus, a szöveggel összhangban lévő, a téma megértését segítő illusztráció

3 pont: minden elemében esztétikus, a szöveggel összhangban lévő, a téma megértését segítő illusztráció

10. Családbarát infrastruktúra és szolgáltatások

10.1 Infrastruktúra

A gyermek- és családbarát infrastruktúra elemei látogatóközpontokban (a lista bővíthető):

▪ pelenkázóhely;	
▪ beltéri játszótér vagy játszósarok;	
▪ rajzoló- és kézműves sarok;	
▪ kültéri játszótér, játszóhely;	
▪ mosdónként legalább egy illemhely legalább 1,20 m széles	
▪ babakocsi beltérbe vihető;	
▪ a berendezésben nincsenek éles sarkok, balesetveszélyes eszközök;	
▪ tágas terek;	
▪ dugaljak biztonsági védelme;	
▪ egyéb gyermek- és családbarát infrastruktúra.	

0 pont: legfeljebb egy családbarát infrastruktúrális elem van

1 pont: legalább 2 családbarát elem található

2 pont: legalább 4 családbarát elem található

3 pont: legalább 6 családbarát elem található

10.2 Kínálat

Gyermek- és családbarát kínálat, jellemzők látogatóközpontokban (a lista bővíthető):

▪ a kisgyermek számára is érhető, rajzos információk találhatóak	
▪ van kifejezetten gyermekek számára szóló bemutatórész	
▪ a gyermekeknek szóló ismeretek, számukra érthető módon a gyermekek szemmagasságában vannak elhelyezve;	
▪ a kiállítás egyes részei megfoghatók, megtapinthatók	
▪ van foglalkoztató füzet gyermekek számára	
▪ a kiállítás során kipróbálható játékok is vannak	
▪ a kerékpárokhoz gyerekekülés vagy utánfutó is bérelhető	
▪ a játszótér elemei a bemutatót is szolgálják	
▪ gyermekeknek és/vagy családoknak van kedvezményes belépődíj	
▪ egyéb gyermek- és családbarát elem alkalmazása	

Értékelőlap az ökoturisztikai látogatóközpontok látogató- és családbarát jellegének értékeléséhez

0 pont: legfeljebb egy családbarát elem van

1 pont: legalább 2 családbarát elem található

2 pont: legalább 4 családbarát elem található

3 pont: legalább 6 családbarát elem található

10.3 Rendezvények

0 pont: nincsenek gyerek- vagy családi rendezvények, a rendezvényeknek nincs ilyen részük

1 pont: gyermekprogramokat szerveznek a rendezvények alatt (játsház, kézműves programok stb.)

2 pont: a rendezvények között vannak kifejezetten családi- és gyermekprogramok

3 pont: a családi rendezvények mellett a látogatóközpontban animátort is alkalmaznak (akár szezonálisan is)